

Obsežni načrti

Razgovor z direktorjem tovarne »Avtoelektrika«

V tovarni avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici je delavski svet ponovno imenoval dosedanjega direktorja Jožeta Eržena za direktorja tovarne. Priložnost ob ponovnem imenovanju smo izrabili za to, da smo tov. Jožetu Erženu zastavili nekaj vprašanj, na katera nam je odgovoril naslednje.

Začenjamo naš današnji razgovor z že nekoliko standardnim vprašanjem, kako ocenjujete, oz. kaj lahko poveste o delu tovarne v preteklem poslovnem letu, čeprav vemo, da je njen zaključni račun še v izdelavi?

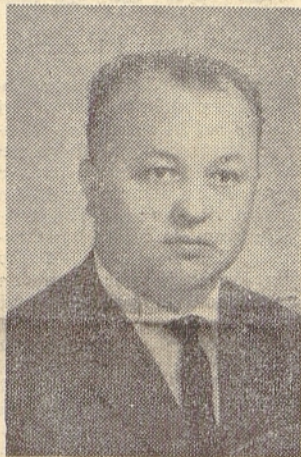
»V primerjavi z leti 1969 in 1970 lahko rečem, da je naša proizvodnja v l. 1971 manj narasla, kot je bilo to prejšnji dve leti, ko je znašal vsakoletni porast 25%. Upoštevaajo spremembe v strukturi proizvodnje, kjer se je bistveno povečal delež malih agregatov, ki zahtevajo več vložnega dela, bi bil lanski porast obsega proizvodnje nekako 10% več kot l. 1970,

čeprav je ostala njena vrednost glede na stalne cene ista, oz. smo dosegli nekaj manj kot 10% večji dohodek. Natančnejše podatke o tem bo pokazal šele zaključni račun, ki je v pripravi.

Iz tega sledi, da so lani naše proizvodne, kot tudi dohodkovne naloge dosegle nekaj manj, kot je predvideval rebalansirani letni načrt. Verjetno veste, da smo morali naš načrt rebalansirati zaradi stagnacije naše avtomobilske industrije, od katere je v pretežni meri odvisen plasman naših izdelkov. Realizacija dohodka pa nam je uspela največ zaradi lepega uspeha na področju izvoza, ki je lani

v primerjavi z l. 1970 narasel kar za 50%.

Na celotno poslovanje in potek lanske proizvodnje so vplivali višji materialni stroški, ker so cene reprodukcij-skega materiala naraščale hitreje, kot pa naše prodajne

Jože Eržen — znova direktor tovarne avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici

cene. Tako je povečanje materialnih stroškov vplivalo tudi na rezultat pri dohodku tovarne, razen tega pa smo bili prisiljeni ustrezno regulirati tudi osebne dohodke zaposlenih, glede na hiter porast življenjskih stroškov. Tako bo ustrezno manjši tudi ostanek dohodka, za katerega računamo, da ne bo presegel 10 milijonov dinarjev. Upoštevaajo vse našeto, lahko sicer rečemo, da smo poslovali dokaj uspešno, vendar z doseženim ne moremo biti povsem zadovoljni. Bolj kot smo računali, so nas prizadele višje cene reprodukcijskega materiala in pa porast ostalih stroškov proizvodnje.»

Ali se za letošnje poslovno leto kažejo možnosti za večji plasman vaših izdelkov na domačem trgu in v izvozu in kakšen proizvodni načrt nameravate s tem v zvezi realizirati?

»Pravkar delamo na gospodarskem načrtu, po katerem predvidevamo nekoliko večji porast naše proizvodnje kot v preteklem poslovnem letu.

(Dalje na 2. strani)

Četrto srečanje samoupravljalcev

V četrtek, 17. februarja se je končalo v Kragujevcu četrto srečanje samoupravljalcev »Rdeči prapor«. Po štirih dneh razprave so oblikovali sporočilo samoupravljalcev Jugoslavije. O pogojih in reputatih lastnega dela — je rečeno v sporočilu — odločajo samoupravljalci v temeljni organizaciji združenega dela. Samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje je treba razvijati kot demokratično obliko odločanja in bistveni element samoupravljanja.

Sporočilo posebej poudarja potrebo, da se v sistemu pridobivanja in delitve dohodka ter osebnih dohodkov vgradi princip solidarnosti. Udeleženci srečanja menijo, da morajo samoupravljalci odločno nasprotovati vsem tistim socialnim razlikam, ki niso rezultat dela.

Udeleženci »Rdečega praporja« so s ploskanjem pozdravili predlog in se pridružili zahtevam, naj bi predsednika Tita še drugi proglasili za narodnega heroja; predlagali so tudi ustanovitev Reda proletarske zvezde, ki naj bi ga prav tako podelili predsedniku Titu.

»Aparati« Ljubljana

Novatorska dejavnost v letu 1972

Novatorstvo in racionalizatorstvo sta v sodobnem tehničnem razvoju zelo pomembna dejavnika. Medtem ko novatorstvo obravnava zlasti področje patentov, to je novih tehničnih iznajdb, se racionalizatorstvo ukvarja predvsem z izpopolnjevanjem že znanih tehničnih in tehnoloških rešitev, kakor tudi samih proizvodnih postopkov.

Tovarna se je že v preteklosti zavedala, da le ob pomoči in udejstvovanju vseh strokovnih potencialov in ostalih zaposlenih lahko doseže boljše izkoriščanje strojev in proizvodnih naprav in s tem ustvarja racionalnejšo ter ekonomičnejšo proizvodnjo. To dejstvo je potrdila tudi z ustanovitvijo posebne komisije za racionalizacijo in tehnične izboljšave. Komisija dela v skladu s svojim pravilnikom in ostalimi splošnimi akti. Do leta 1971 je obravnavala 245 predlogov. V prvem polletju leta 1971 pa je obravnavala 11 predlogov in to:

- 2 izuma s predlogom za patentiranje
- 6 tehničnih izboljšav
- 3 koristne predloge.

Komisija je pozitivno ocenila pet tehničnih izboljšav in tri koristne predloge. Za oba izuma je komisija predlagala, da se k teoretični zamisli doda še praktična izvedba z vsemi potrebnimi preizkusi. Komisija bo nato predloga ponovno obravnavala.

Za nagrajevanje oz. za izplačevanje odškodnin predlagateljema ima komisija vedno na razpolago finančna

sredstva. Tako je v prvem polletju tega leta bilo izplačanih 20 nagrad v skupnem netto znesku 30.440,35 din.

Najzaslužnejšim racionalizatorjem iz obdobja 1969 do 1970 pa je komisija za izume in tehnične izboljšave pri ZP ISKRA podelila tudi diplome.

Poleg obravnave sprejetih predlogov je komisija obravnavala tudi program dela za poživitev izumiteljstva in racionalizatorstva v tovarni. Ugotovili smo, da kljub vidnim uspehom je racionalizatorska, še bolj pa izumiteljska dejavnost v tovarni na precej nizki razvojni stopnji. Z racionalizatorsko dejavnostjo se ukvarja le določeno število članov kolektiva pa čeprav bi bilo pričakovati, da pri tem sodeluje čim širši krog zaposlenih, od nekvificiranega delavca do strokovnjakov. Ob takšnem razmišljanju je komisija ugotovila umestnost ustanovitve »Kluba racionalizatorjev«. Osnovni namen kluba bi bil pospeševanje novatorske in racionalizatorske dejavnosti. Tako bi na primer pri neki racionalizaciji lahko sodelovalo več racionalizatorjev, kjer bi se osnovna zamisel (neka prijava) kvalitetneje in hitreje rešila. Nedvomno bi imelo to tudi ugoden vpliv na kvaliteto tehničnih izboljšav.

Po možnosti bi skušali v klub poleg zaposlenih racionalizatorjev v tovarni pritegniti še vsakoletne nagrajence sklada prof. dr. Bedjaniča. Klub bi za svoje člane organiziral strokovna predavanja s področja naše proizvodnje,

(Dalje na 6. strani)

Samoupravno sporazumevanje v ISKRI

V vseh delovnih organizacijah ZP ISKRA potekajo razprave o predlogu samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnega dohodka. S tem, ko želimo v ISKRI poenotiti nekatera izhodišča, ki se tičejo delitve po delu, smo že storili korak naprej v našem samoupravnem sporazumevanju.

Razprave potekajo v različnih smereh in z različnimi hotenji. Mnogi menijo, da so enotna merila, katerih sporazum panog ne določa, v ISKRI prej ko slej nujna. So pa tudi nekateri posamezniki s hotenji po čim večjih prejemkih, pri čemer se ne ozirajo na povečano socialno razliko med zaposlenimi.

Sindikalni odbor ZP ISKRA se je neposredno vključil v akcijo in do predloga zavzel nekaj pomembnih stališč. Med drugim odbor predlaga, da se spremeni minimalna postavka OD od 800 na 1000 din za normalni delovni uspeh v polnem delovnem času, hkrati pa bomo republikanemu svetu zveze sindikatov SRS posredovali predlog za revalorizacijo OD najnižjih skupin po družbenem dogovoru. Prav tako meni sindikalni odbor ZPI, da moramo od republiških forumov sindikata zahtevati, da se prične postopek za spremembo predpisov, ki določajo osnove za nadomestilo OD v času bolezni in podobno, od poprečja preteklega leta na poprečje zadnjih treh mesecev zaposlitve. V členih, ki določajo: dodatek na stalnost (minulo delo), dnevnice in dodatek za ločeno življenje, menimo, da ni opravičila in tehtnih argumentacij, ki bi morali to delitev izvajati po kvalifikacijskih strukturah (dejanska izobrazba), temveč se zavzemamo za enotno kategorijo teh meril. Iz sedanjih in še prihodnjih razprav bomo ugotovili, kaj bomo uzakonili za celotno Iskriino družbo. Vabim vse sodelavce, da čim bolj aktivno sodelujejo v razpravah o tem pomembnem predlogu, ki se tiče nas vseh.

Predsednik sindikalnega odbora ZP ISKRA
Jože Čebela

Vsem članom delovne skupnosti združenega podjetja ISKRA

Dopolnitev statuta ZP Iskra Kranj

Da bi odpravili nekatere zapreke, ki nastajajo ob raznih integracijskih poskusih, posebno kar zadeva finančna vprašanja vplačevanja prispevkov organizacij v sestavi ZP in za financiranje Strokovnih služb ZP, Marketing dejavnosti, osvajanja tujih tržišč in drugih, je na predlog gen. direktorja OKP skupaj sekretariatom pripravilo predlog novega člena za statut ZP, ki ga sedaj PO ZP daje celotnemu delovnemu kolektivu ZP ISKRA v razpravo.

Na osnovi člena 187 in v zvezi s členom 196 statuta Združenega podjetja ISKRA daje poslovni odbor združenega podjetja vsem članom delovne skupnosti ZP v obravnavo predlog novega 163 a člena statuta ZP, ki se glasi:

»Delavski svet združenega podjetja lahko na obrazložen predlog poslovnega odbora združenega podjetja delno ali v celoti oprosti delovno organizacijo, ki se kot organizacija pripaja k združenemu podjetju, plačila prispevkov v rezervni sklad združenega podjetja in ostalih prispevkov, ki se zbirajo pri združenem podjetju, vendar najdalj za dobo enega leta od pripojitve.

Ta sklep sprejme delavski svet združenega podjetja, preden odloča o pripojitvi (50. člen B/5 tega statuta) in dobi veljavo, ko je pripojitev izglasovana.»

Pismene in obrazložene pripombe k temu predlogu sprejema do 15. marca 1972 organizacijsko-kadrovsko področje ZP ISKRA, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1.

Komisija ZB Elektromehanike je podala obračun o svojem delu v letu 1971

Dne 17. februarja je bila letna delovna konferenca aktivna ZB Elektromehanike. Konference se je udeležilo cca 140 članov ZB, direktor tovarne tov. Hujs, predstavniki samoupravnih organov, ZK, sindikata, preds. obč. odbora ZB tov. Bajželj in predstavnik aktivna ZB tovarne SAVA.

Predsednik komisije tov. Stahij Drmota je v poročilu na kratko nanizal dogodke, ki so se v preteklem letu dogajali po svetu in pri nas doma. Prikazal je tudi gospodarske težave, ki se pojavljajo v naši državi in problem šovinizma v naši državi. Posebej je omenil tudi problem socialnega razlikovanja, ki je postal tako pereč, da so o tem morali spregovoriti tudi najvišji partijski forumi. V poročilu je tudi odločno povedano, da je Jugoslavija ena in nedeljiva in da se mora to vprašanje tako tudi obravnavati.

Komisija aktivna ZB je imela v preteklem letu 7 sej. Na sejah je obravnavala predvsem socialna vprašanja, vprašanja stanovanj, letovanja, organizacijo proslav v jubilejnim letu 30-letnice

vstaje jugoslovanskih narodov. Iz poročila je razvidno, da je v tovarni 363 članov ZB. Posebni dodatek je v preteklem letu prejelo 60 aktivnih udeležencev NOV. Stanovanjski problem je v glavnem rešen. Posojilo za gradnjo in adaptacijo stanovanj je dobilo v tovarni 9 članov ZB. V sporazumu s sindikatom je z 1/3 lastnega prispevka letovalo na morju in v hribih 51 članov. Kriterij za letovanje je bil predvsem socialno in zdravstveno stanje članov.

V živahni razpravi je sodelovalo 9 članov. Poseben poudarek je bil dan na sklepe 3. konference ZK Slovenije, in sicer o socialnem vprašanju. Zelo odločno je bila postavljena zahteva, da se morajo napake preteklosti tudi popravljati, ne samo ugotav-

ljati. V razpravo je posegel tudi direktor tovarne tov. Hujs, ki je na kratko seznanil navzoče o perspektivnem načrtu tovarne.

Stahij Drmota

Med drugim je glavni direktor dejal: »Kot izračun kaže, smo leto 1971 zaključili zelo uspešno oz. so rezultati najboljši odkar obstaja kranjska tovarna. Letošnje leto bo bolj napeto, rešiti bo treba več problemov in težav, saj dejstva v svetu jasno kažejo, da gospodarstvo pretrepa različne predvidene in nepredvidene težave. Če sam problem devalvacije dolarja je sprožil v svetu, posebno pa v Evropi dokajšnje premike, nas oz. jugoslovansko gospodarstvo pa je tudi prizadela splošna nelikvidnost in pred kratkim devalvacija dinarja, zato je predvsem uvozni material dokaj dražji. Investicijska vlaganja, predvsem za potrebe telefonije, ki je naša najbolj perspektivna panoga, so v teku: na zgradba bo kmalu vseljiva, druga — na Laborah, kjer se bo gradnja začela v kratkem, pa bo po predvidevanjih vseljiva v decembru letos. Na nas vseh je, da zavestno delamo na tem, da pospešeno dokončamo vsa vlaganja, kajti le s tem lahko čimprej pričakujemo zadevne koristi. Prepričan sem, da bomo s skupnimi naporami tudi leto 1972 uspešno zaključili in da bodo naši OD, ki so se občutno popravili, odsev naših skupnih prizadevanj.«

Iz razprave je aktiv konference sprejel naslednje sklepe:

1. Podprl je predlog nekaterih organizacij, da se tov. Titu dodeli še drugi naslov in sicer: »Heroj jugoslovanskih narodov«.
2. Aktiv postavlja odločno zahtevo, da se nastalo socialno razlikovanje v naši družbi začne odpravljati takoj, konkretno in pravično.
3. Aktiv bo z vsemi močmi svojih članov podpiral gospodarsko politiko vodstva tovarne.

Viktor Korošec, ing.

»Aparati« Ljubljana

Aktivnost ZK v letu 1972

Osnovna organizacija ZK v tovarni je delovala le v občasni in pomembnejši dogodkih. Glavni nosilci nalog v pretekli dobi so bili predvsem komunisti posamezniki. To dejstvo je nastopilo zaradi spremenjene vloge članov ZK, kakor tudi splošne pasivizacije članstva. Zaradi takega stanja v tem sestavku ne bom našteval nalog, s katerimi se je OZK ukvarjala, ampak bi skušal opisati najpomembnejše zaključke iz konference ZK, ki je bila pretekli mesec.

Konferenca je osvetlila mnoga vprašanja, zlasti tista, ki se nanašajo na sam kolektiv, njegovo rast in članstvo v ZK. V diskusiji so bila obravnavana še zlasti naslednja vprašanja:

- področje družbenega usmerjanja dohodka in delitve dohodka na osnovi samoupravnih sporazumov
- neinformiranost članstva, oziroma kolektiva
- neučinkovitost organizacije ZK
- vprašanje razhajanja

med teorijo in prakso ter med resolucijami in načeli

— pasivizacija mladinske organizacije in vključevanje mladine v ZK

— realizacija ustavnih amandmajev.

Naštel bi lahko še vrsto drugih vprašanj, katere je konferenca obravnavala in ki jih bo potrebno v kolektivu urediti.

To so predvsem:

- socialno razlikovanje
- stanovanjska problematika
- industrijska vzgoja zaposlenih itd.

Konferenca je pokazala, da so pred vsako akcijo nujno potrebni skupni dogovori in enoten nastop vseh zaposlenih. Člani ZK pa naj bi bili nosilci in pobudniki teh akcij.

Zaradi tega je konferenca sprejela naslednje sklepe:

1. OO ZK tovarne podpira stališča DS, IO, SP in vodstva tovarne, ki naj bi prispevala k sprejetju predloga samoupravnega sporazuma branžne komisije.

2. Po sprejetju samoupravnega sporazuma bo kot dolgoročnejša akcija potrebno preanalizirati pravilnik o delitvi OD s poudarkom na spodnji meji OD, da ne bi

prišlo do rušenja tistih razmerij, ki jih smatramo v kolektivu za pravilna in dovolj spodbudna. V tej akciji mora kot prva sodelovati tudi OO ZK.

3. Konferenca je kritično ocenila povezavo med OO v tovarni in višjim partijskim vodstvom. Nujno je, da se ta povezava obojestransko okrepi. Člani ZK so mnenja, da bi se člani iz vodstev morali večkrat sestati z organizacijo, ker je tako podan element dejavnosti slehernega člana.

4. O delu organizacije in naših stališčih moramo v bodoče seznanjati tudi kolektiv.

5. Novi sekretariat organizacije naj analizira kadrovsko vprašanje v osnovni organizaciji ZK in problematiko odhajanja članov. Temu naj posveti svojo skrb v pripravi akcijskega programa. Enako velja tudi za aktiviranje mladine v tovarni.

6. Konferenca predlaga, da se spremeni višina članarine.

7. Konferenca je sklenila preložiti razpravo o realizaciji ustavnih amandmajev 21, 22 in 23 na kasnejši čas.

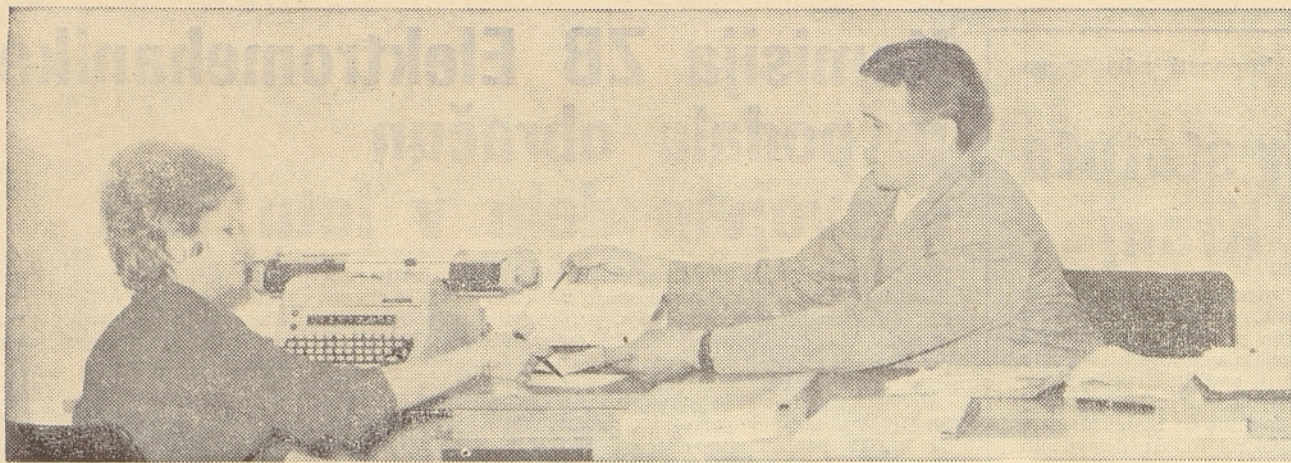
Iz zgoraj naštetih sklepov ugotavljam, da je članstvo izredno zainteresirano za razvoj in napredek tovarne ter za večje družbeno-politično udejstvovanje vseh dejavnikov v tovarni.

Interno glasilo tovarne »Aparati«

Tovarna električnih aparatov je ena izmed tistih, odkoder v našo Iskro prihaja malone največ poročil in priporočil. Kljub temu pa so v tovarni prišli do spoznanja, da povrh tega glasila potrebujejo še svoje, lastno, v katerem naj bi zlasti člani delovnega kolektiva seznanjali s povsem internimi obvestili, informacijami in sestavki. Od te ugotovitve pa do rojstva prve številke dvomesečnega internega glasila »Informativni bilten« je preteklo sorazmerno malo časa, pa vendar je uredništvo uspelo pripraviti dokaj pestro in dovršeno glasilo, ki bo s svojimi na-

daljnimi številkami nedvomno doprineslo pomemben delež k boljši informiranosti tega delovnega kolektiva. Ko smo prvo številko novega glasila dobili na vpogled, smo jo razumljivo takoj prelistali in v njej odkrili tudi dva sestavka, ki smo ju mirno uporabljali tudi v našem glasilu. To nam je uredniški odbor dovolil.

Ob novem internem glasilu želimo njegovim ustvarjalcem kar najbolj uspešno pot, njegovim sodelavcem in dopisnikom pa priporočamo, naj s svojimi prispevki še naprej tako zvesto sodelujejo v našem listu kot doslej!

jem proizvoda trajne vrednosti in je ni mogoče kar tako spraviti z dnevnega računa v naših poslovnih načrtovanih njih.

NACELO RENTABILNOSTI

Do ustanovitve Direkcije za domači trg Iskra Commerce znotraj katere delujejo filijale in zastopništva s svojimi veleprodajnimi, maloprodajnimi in servisnimi enotami kot obračunske enote, je bila poslovna dejavnost centralizirana na tudi v gospodarskem pogledu. Učinek posameznih servisnih delavnic in obratov je prišel do izraza samo v globalno zajetih rezultatih dejavnosti kot celote, pri čemer prizadevnost in učinkovitost posameznih servisnih delavnic nista imeli odločilnega vpliva na ekonomske rezultate filijale kot tržno zaokroženega celote. Z vključitvijo servisne dejavnosti v ekonomsko filijale in posredno tudi Direkcije za domači trg, pa je nastopil trenutek, ko je potrebno trdno zakoličiti rentabilnostne meje servisnih storitev za račun enot lastnega podjetja in za račun zaupanih klientov.

Različni vidiki servisne dejavnosti znotraj ekonomsko filijale terjajo natančnejšo opredelitev tržne vrednosti servisnih storitev, ki zajemajo — razen intervencijskih posegov in vzdrževalnih del — tudi prodajo rezervnih delov; v določenih primerih pa tudi instruktazo pogodbenih delavnic, ki posameznim po pravilom niso kos. Po dosedanjih merilih ni bilo mogoče realno ovrednotiti vseh storitev posameznih servisnih postojank, ki se ne uresničijo samo za »delovno mizo«. Interes podjetja je marsikdaj narekoval določene odmik od predpisanih norm in gospodarsko opravičljivih posegov: na primer popravilo proizvoda na večji oddaljenosti od sedeža filijale, kjer samo prevozni stroški presežejo normalno tržno vrednost opravljene intervencije.

Na posvetu servisnih vodij je bilo sprejeto načelo, da storitev, ki nima priznane tržne vrednosti — ni storitev in bi jo kazalo opustiti ali pa jo napraviti rentabilno. Za vsakim delom stoji naročnik in tudi plačnik: problem je torej v ustreznih kalkulacijah in pravilnem zajemanju opravljenega dela v vseh njegovih sestavinah.

Načelo gospodarnosti vključuje ustrezne posege v notranjo ekonomiko servisnih delavnic, v glavnem na področju zniževanja režijskih stroškov, ki pa niso brez vsakršne zveze s splošno organizacijsko in personalno strukturo podjetja. Servisni predstavniki so zavzeli stališče, da imajo servisna delavnica tolikšno število delavcev, kolikor jih prenese obseg dela in gospodarski račun filijale.

Tudi v tem se manifestira podaljšana roka trga, ki v zadnjem času posega tudi na doslej respektirana področja tržnih storitev.

M. Lj.

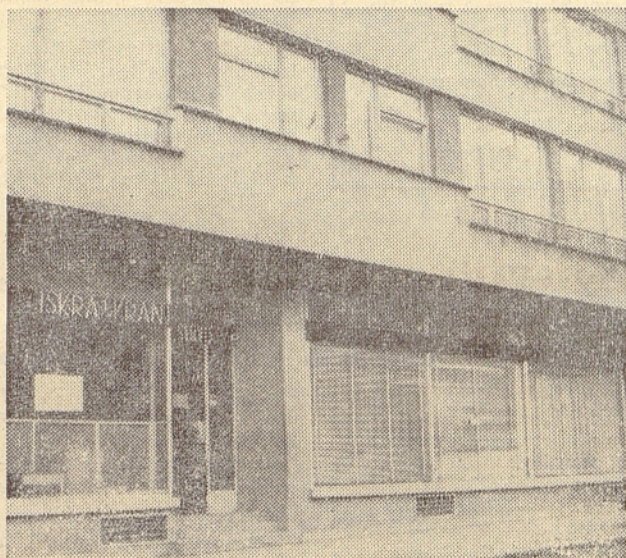
Podjetniški princip tudi v servisni dejavnosti

Servisna dejavnost, ki je z doseženo lanskoletno bruto realizacijo precej preseгла gospodarski načrt za 1971, se je znašla pred letošnjimi obveznostmi v znesku 2,5 milijarde. Na posvetu vodij servisnih delavnic Iskra Commerce, ki ga je sklical Direkcija za domači trg, so bile na vrsti načelne smernice in poslovni prijem, ki naj omogočijo uresničenje dvakratno povečanje servisnih nalog — pa tudi dohodka.

SERVIS, PODALJŠANA ROKA TRGA

Malokatera dejavnost v okvirih našega podjetja je bila deležna na svoji razvojni poti tolikih poslovnih nihanj

in nasprotujočih si koncepcij kot servisna dejavnost, kate-re pomembnost raste vzporedno s starostjo proizvodov trajne vrednosti. Spričo neizbrušenih pojmov, kaj pravzaprav predstavlja servisna

Se kakšnih deset takšnih servisnih postojank bi potrebovala Iskra za pokritje najnujnejših potreb na področju Jugoslavije. — (Fotoposnetek sarajevskega servisa)

dejavnost v nekem podjetju s proizvodnim zaledjem, se je dogajalo, da ljudje z velikimi praktičnimi izkušnjami kmalu ne bi mogli uveljaviti svojega dela po splošnih gospodarskih normah, četudi je to delo močno otipljivo in merljivo z običajnimi gospodarskimi merili.

Vse do začetka uveljavljanja tržne orientacije v naših poslovnih predvidevanjih smo se glede servisne dejavnosti prerađi zadovoljevali z mnenjem, da je servis »podaljšana roka prodaje«, pri čemer smo imeli v mislih tisto šestmesečno ali enoletno dobo, ko je servisiranje v pristojnosti proizvajalca. Po tem mejniku pa se začne obdobje, ko postane ta dejavnost, vzeta v celoti, podaljšana roka trga in podvržena vsem tržnim zakonitostim, ki delajo proizvod ali storitev rentabilno ali nerentabilno. Zakonitim obveznostim, ki vežejo proizvajalca glede obvezne garancijske dobe, sledi razdobje, ko

začno podjetje pritiskati tržne obveznosti glede vzdrževanja izdelkov v eksploataciji in oskrbe z rezervnimi deli, kar je med drugim tudi v tesni zvezi z ugledom firme doma in po svetu.

STORITVE IN USLUGE

Verjetno ni zgolj slučaj, da sta v našem gospodarskem slovarju pojma poslovne usluge in storitve nekoliko zamegljena, čeprav sta oba sestavna elementa trgovskega življenja in temeljita na konkretni poslovni logiki in gospodarskem računu. Stvar se začne zapletati v trenutku, ko postanejo v okviru istega podjetja »usluge« privilegij enega dela prodajne dejavnosti, »storitve« pa drugega dela, ki jih mora realizirati na tržni, t. j. rentabilen način. V spletu takšnih dogajanj nastaja vprašanje, kaj je dejanski »interes hiše« in kje so gospodarske meje neke dejavnosti, ki je vključena v po-

Instrumenti in »instrumenti«: kako najti pravšne gospodarske instrumente, ki naj omogočijo rentabilno opravljanje servisnih storitev, pravično nagrajevanje po delu in reprodukcijsko sposobnost servisnih delavnic iz lastnih sredstev? — (Fotoposnetek iz servisa v Banja Luki)

ISKRA — Tovarna industrijske opreme Lesce

vabi
k sodelovanju sodelavca na delovno mesto

SAMOSTOJNEGA REFERENTA NABAVE

Pogoji:

- strojna, elektro ali ekonomska fakulteta I. st.
- srednja šola tehničnih strok ali ekonomska srednja šola po možnosti s prakso
- da je odslužil vojaški rok

Osební dohodki so določeni s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Ponudbe pošljite v 15 dneh od dneva objave oglasa odboru za medsebojna delovna razmerja.

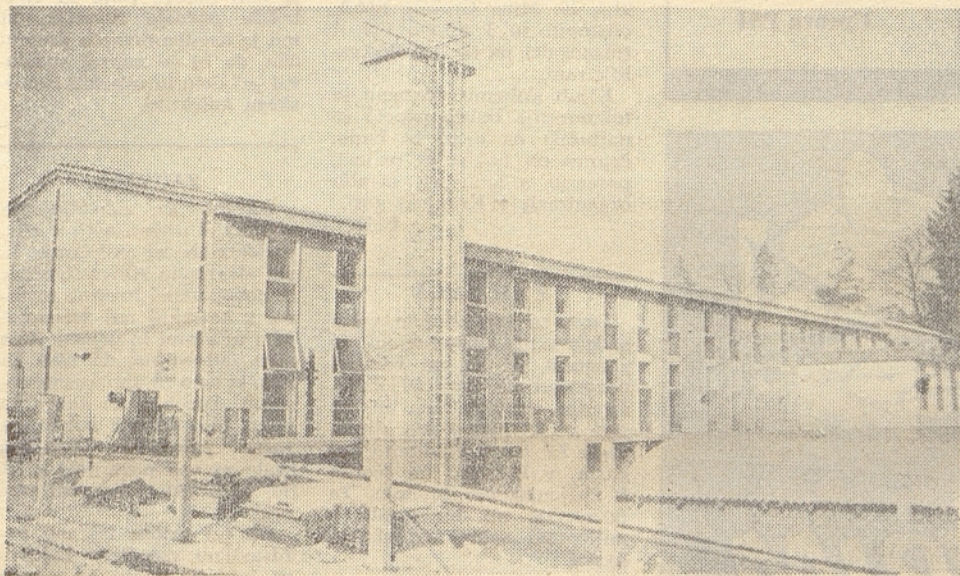
» Avtoelektrika « Nova Gorica

Nova dopolnitev pravilnika za OD

Na 9. seji, 14. februarja je odbor za delitev dohodka in osebnih dohodkov obravnaval predlog dopolnitve pravilnika o delitvi osebnih dohodkov ter zadalži ustrezne službe, da ga dopolnijo v smislu pripomb, ki so bile dane na seji. Prečiščeno besedilo dopolnjenega pravilnika bo odbor obravnaval na prihodnji seji.

Predlog ovrednotenja sistemiziranih delovnih mest pa bo odbor obravnaval takrat, ko bo izdelana in sprejeta

sistemizacija delovnih mest, hkrati pa je zadalžil pristojno službo, da pripravi k predlogu še dodatno gradivo.

Pogled na jugovzhodno stran Iskrine tovarne gospodinjinskih aparatov — Reteče pri Škofji Loki, ki se vztrajno prizadeva za čimprejšnjo specializacijo v svoji panogi

Dopisujte v Iskro

Naslov uredništva: Kranj, Savska Loka 4. Telefon: 22-221 int. 333

jem letnem poročilu o izva-
janju konvencije.
Konvencija se ne uporab-
lja: 1. za ženske, ki so na
vodilnih delovnih mestih ali
na delovnih mestih tehnične
ga značaja, za katera so od-
govorne; 2. za ženske, ki so
zaposlene v službah za higie-
no in v socialnih službah in
ki ne opravljajo fizičnega
dela.

TEMELJNI ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH IN NOČNO DELO

Naš temeljni zakon o de-
lovnih razmerah določa, da
se šteje za nočno delo v raz-
dobju med 22. uro zvečer in
5. uro zjutraj v industrijskih
in podobnih podjetjih, v kmet-
ijstvu pa med 22. uro zvečer
in 4. uro zjutraj (52. člen). V
tem času je prepovedano de-
lati delavki med nosečnostjo
in delavki z otrokom starim
do enega leta ter delavcu, ka-
teremu bi po zdravniškem iz-
vidu nočno delo lahko po-
slabšalo zdravstveno stanje
(54. člen). Tem kategorijam
delavcev ne more delovna
organizacija pod nobenim po-
gajem odrediti nočnega dela,
niti ne na lastno željo in to
glede na vrsto dejavnosti

delovne organizacije. Ta pre-
poved je absolutna in velja
tudi v primeru višje sile.

Zakon nadalje določa, da
mora biti delavka razporejena
na delovno mesto tako, da
ni kršena pravica do sedem-
urnega nepretrganega počit-
ka med 22. uro zvečer in 7.
uro zjutraj (55. člen), ki je
določen v konvenciji št. 89.
Izjemo od te prepovedi pred-
stavlja razporeditev na nočno
delo:

1. če je prišlo do prekinit-
ve dela zaradi višje sile;

2. če je treba preprečiti
škodo na surovinah ali dru-
gem materialu;

3. če to terjajo posebno
resne družbene, ekonomske,
socialne in podobne okolišči-
ne. Vendar se lahko uvede
tako nočno delo le, ko dobi
delovna organizacija za uved-
bo takega dela soglasje repu-
bliškega sekretariata za delo,
ki daje tako soglasje po
predhodnem mnenju ustrezn-
ega republiškega odbora
sindikata delavcev posamez-
nih dejavnosti in republiške
gospodarske zbornice. Prepo-
ved nočnega dela se ne na-
naša na delavko na vodilnih
delovnih mestih, ali na delu
v zdravstvenih in socialnih

službah v delovnih organi-
zacijah.

Posebno pravno zaščito
nočnega dela uživa tudi mla-
dina do 18. leta starosti. Med-
tem ko so za prepoved nočne-
ga dela ženske že navedene
izjeme, prepoveduje konvencija
št. 90 o nočnem delu otrok
v industriji nočno delo otrok
brez izjeme. Absolutna pre-
poved nočnega dela pa velja
le do 17. leta starosti. Za de-
lavce med 17. in 18. letom
starosti pa so po našem
TZDR* skladu s konvencijo
tudi izjeme. Mogoče jih je
namreč razporediti na nočno
delo ob enakih pogojih kot
delavke po 55. členu TZDR
(prekinitev dela zaradi višje
sile, resne družbene, ekonom-
ske, socialne in podobne oko-
liščine), pogoj za to pa so
posebno hude okoliščine za-
radi splošne koristi. Delavci
do 18. leta starosti so glede
nočnega dela na boljšem, kot
delavke v tem, da se pri njih
nanaša prepoved nočnega de-
la poleg v industrijskih in
gradbenih delovnih organizaci-
jah tudi na prometne de-
lovne organizacije in da traja
nočni počitek eno uro več
in to med 22. uro zvečer in
6. uro zjutraj, s tem, da za

mladino, ki še ni dopolnila
16 let, pristojne oblasti v
posameznih državah ne mo-
rejo same odločiti o drugačni
razporeditvi tega časa.

Predvsem pa je treba po-
udariti, da pravno zaščito
glede nočnega dela žensk in
mladine kljub vsem dobrim
namenom, ki jih je morda
upošteval zakonodajalec, mo-
čno omaje določilo 3. odstav-
ka 55. člena TZDR, ki dopu-
šča izjemo, da se nočno delo
žensk in mladine lahko uvede
v posebno resnih ekonom-
skih, socialnih in podobnih
okoliščinah. Verjetno ni tre-
bo posebej omenjati, da so
posebno resne ekonomske in
druge okoliščine pri nas ne-
kaj stalnega in nenehnega
ter da imajo iz tega razloga
opravičilo vsi pristojni orga-
ni, ki dajejo dovoljenja za
uvedbo nočnega dela. Morda
ne bi bilo tolačenje tega
predpisa tako široko, ko bi
bile te posebno resne ekon-
omske in druge okoliščine
nekje precizirane. Tako pa je
prepuščeno praksi, kaj si pod
tem pojmom predstavlja.
Razloge za uvedbo nočnega
dela tako delovni organizaci-
ji res ni težko najti; težje
jih je najti za njegovo od-

— Katere so slabe strani
tega delavca?

— Katere so njegove do-
bre strani?

— Ali bi hoteli napraviti
pismeno poročilo o njih in
drugih?

Od sektorskega vodje za-
htejajo, da dá pismeno po-
ročilo o dobrih in slabih
lastnostih delavca: človek je
namreč večkrat veliko pazljiv-
vejši in objektivnejši v po-
gledu tistega, kar napiše v
primerjavi s tistim, kar go-
vori.

Če se pritožba nanaša na
temeljni učinek in delo, po-
stavijo delavca »na preizkuš-
njo«. To pomeni, da mu po-
višajo normo, ki terjaja izboljš-
šan učinek, ki pa ga mora
uresničiti v določenem ča-
sovnem roku.

Če na koncu preizkusne
dobe delavec ni izboljšal
svojega učinka, mora zapu-
stiti podjetje. Toda: v te-
dobe ima delavec formalne
mesečne pogovore z di-
rektorjem podjetja. Razen
tega pa tudi pravico, da se
pogovarja o svojem delu s
kometerki iz podjetja.

Delavec, ki je v teku pre-
izkusne dobe izpolnil postavl-
jene norme, ostane dokončno
v podjetju. Vse doku-
mente o njegovem testiranju
zatem uničijo.

Veliko kompanij kaže ve-
liko zanimanje za informa-
cije o kadrovski in personalni
politiki te firme. Pravkar
opisani postopek je morda
najprezentnejša podoba
politike, ki jo firma izvaja
nasproti poprečnim ali slabim
delavcem.

klonitev. Posledica tega pa
je, da imamo danes v Slove-
niji približno 18.000 žensk in
640 mladoletnih delavcev, ki
delajo v nočni izmeni.

NOČNO DELO ŽENA IN MLADINE NARASČA

Nočno delo žena in mladi-
ne se vztrajno širi tako po
številu podjetij, še bolj in-
tenzivno pa po številu žensk
v posameznih podjetjih ozi-
roma panogah. V letu 1970
je bilo na primer v primer-
javi z letom 1969 zaposlenih
v nočnih izmenah 5.204 več
delavk, od tega v industriji
in rudarstvu 21,9%. Nekatere
podjetja sploh ne navajajo
vzrokov, prav tako niso v
številnih zahtevkih navedena
delovna mesta in število
žensk, ki naj bi delale v
nočni izmeni. V več kot po-
lovinci vlog podjetja sploh ne
omjenjajo dodatnega plačila
za nočno delo, nekatera pa
dajejo za kompenzacijo druge
proste dni. **Politika stalnih
podaljševanj dovoljenj**
za nočno delo pa kaže torej
na to, da podjetja kljub po-
udarku, da gre za začasno
uvedbo, vse bolj prehajajo
k redni uvedbi nočnega dela!

